

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

Cu titlu de manuscris
CZU: 37.091(043.2)

BALAN Aurelia

**FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ
A CADRELOR DIDACTICE
PENTRU TRANSFERUL DE INOVAȚII PEDAGOGICE**

Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe ale Educației”,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. **ANTOCI Diana**, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – *președintele comisiei*;
2. **ȘOVA Tatiana**, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți – *conducător științific*;
3. **COJOCARU Victoria**, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – *referent oficial*;
4. **GUȚU Vladimir**, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova – *referent oficial*;
5. **STAN Maria Magdalena**, doctor, conferențiar universitar, Universitatea Națională de Știință și Tehnologie, Politehnica București, Centrul Universitar Pitești – *referent oficial*.

Susținerea tezei va avea loc la 17 octombrie, 2025, ora 12:00,
în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctor
din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
blocul de studii nr. 2, Sala Senatului, str. Ion Creangă 1, MD-2069.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate pe pagina web
a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” (www.upsc.md)
și pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md).
Rezumatul a fost expediat la 16 septembrie, 2025

Președintele comisiei:

ANTOCI Diana, doctor habilitat, profesor universitar

Conducător științific:

ȘOVA Tatiana, doctor, conferențiar universitar

Autoare:

BALAN Aurelia

CUPRINS

Reperetele conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei	10
Concluzii generale și recomandări	19
Bibliografie	23
Lista publicațiilor autorului la tema tezei	27
Adnotare (română și engleză)	30

Lista abrevierilor:

În limba română:

CEC	– Cadrul European al Calificărilor
CERI	– Centrul pentru Cercetare și Inovare în Educație
CNC	– Cadrul Național al Calificărilor
CMSOCD	– Competența de management al stresului ocupațional al cadrelor didactice
CTIP	– Competența de transfer al inovațiilor pedagogice
GE	– Grup experimental
GC	– Grup de control
ODCE	– Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ODD	– Obiective de Dezvoltare Durabilă
SMART	– Specifice, Măsurabile, Realizabile, Relevante și limitate în Timp
SOCD	– Stres ocupațional al cadrelor didactice
TI	– Transfer inovațional
TIC	– Tehnologii Informaționale și de Comunicare
TIM	– Tehnologiei inovaționale manageriale
TIP	– Transferul inovațiilor pedagogice
UE	– Uniunea Europeană

În limba engleză:

GTC	– Global Teacher Campus
GTI	– Global Teaching InSights
OECD	– Organisation for Economic Co-operation and Development
TALIS	– Teaching and Learning International Survey
TVET	– Technical and Vocational Education and Training
UNESCO	– United Nations Education, Science and Culture Organization

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate sunt certificate prin tendința de edificare a societății inovaționale globale ce constituie o semnificativă preocupare a comunității pedagogice. Vectorul politicii inovative se referă la identificarea unor mecanisme de consolidare a competențelor de inovare ale cadrelor didactice ca indicator al calității serviciilor educaționale în învățământul general. Din aceste considerente, paradigma inovării capătă valențe multiple, implică abordări multi-, inter- și transdisciplinare, demonstrând nevoia explorării noilor cunoștințe în practica educației. În această ordine de idei, „interesul pentru inovație în învățământ este generat de multitudinea de schimbări produse în sfera socialului, ideea principală constând în profitabilitatea activității inovative, iar analiza procesului inovațional devine primordială din perspectiva evidențierii punctelor de reper conceptual, metodologic, pragmatic” [15, p. 14].

Provocarea de la care pornim în cercetare se referă la tendința înregistrată în *Spațiul European al Educației de formare a competențelor de cercetare și inovare a profesorilor* pentru educația științifică prin acțiuni de dezvoltare a competențelor-cheie la elevi și prin schimbul de bune practici în inovarea educației din învățământul general. Autorii preocupați de problematica transferului inovațional identifică contradicții de natură conceptuală și strategică între formarea profesională continuă și piața serviciilor educaționale ce se conturează în contextul educației contemporane: contradicția între prevederile documentelor de politici ale educației promotoare a cercetării/inovării și interesul sporit, însă preocupări insuficiente ale cadrelor didactice pentru implementarea inovațiilor pedagogice; exigențele actuale ale pieței serviciilor educaționale și dificultățile procesuale de implementare a inovațiilor pedagogice la nivelul strategiilor de management al formării profesionale pentru inovare [9, p. 17-25].

În acord cu noile exigențe contemporane privind educația postmodernă, formarea profesională continuă pentru TIP presupune dezvoltarea unor competențe pedagogice de transfer al inovațiilor. Se constată, însă, insuficiența clarificării esenței științifice a CTIP și a procesualității TIP, din care deducem că *formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice este, evident, un proces absolut necesar*. Tendința de stimulare a activității de inovare a devenit actualmente un imperativ al politicilor țărilor înrolate în edificarea societății bazate pe cunoaștere. Inovarea a devenit nucleul *Strategiei Europa 2030*, reflectată de Comisia Europeană de la Bruxelles (2019). Printre factorii orizontali ce favorizează tranziția către durabilitate în Strategie se înscriu: educația, știința, tehnologia, cercetarea, inovarea și digitalizarea, aceștia

fiind, totodată, condițiile esențiale pentru realizarea unei economii a UE durabile, care să îndeplinească ODD [11, p. 22].

În contextul cercetării noastre, CEC și CNC, cu referire la Nivelul 8 de calificare bazat pe rezultatele învățării „Responsabilitatea și autonomia”, prevăd *„Demonstrarea unui nivel ridicat de autoritate, de inovare, de autonomie, de integritate științifică și profesională, precum și a unui angajament susținut pentru dezvoltarea de noi idei sau procese aflate în avangarda unor situații de muncă sau de studiu, inclusiv în materie de cercetare”* [10, p. 19].

Importanța studierii problematicii complexe a formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice rezultă din noutatea acestei teme, puțin explorată de cercetările în domeniu. În Republica Moldova, implementarea „*triumghiului cunoașterii*” – educație-cercetare-inovare – reprezintă un imperativ în procesul de dezvoltare a țării [23, p. 2]. Instituțiilor de învățământ le revine rolul de a forma și dezvolta spiritul inovator la tânăra generație. Din această perspectivă, în *Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023* se menționează că „*a devenit incontestabil faptul că cercetarea și inovarea reprezintă motorul creșterii economice și generatorul de soluții pentru depășirea provocărilor cu care se confruntă societatea. Gradul de dezvoltare al acestor domenii influențează direct atât competitivitatea economică a unei țări, cât și nivelul de rezistență al populației față de consecințele schimbărilor prin care trece umanitatea*” [18, p. 1].

Documentele de politică a educației din Republica Moldova, menționate anterior și cele care urmează a fi prezentate, conțin prevederi ce reflectă necesitatea formării continue a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice: *Codul Educației al Republicii Moldova* [13]; *Codul cu privire la Știință și Inovare al Republicii Moldova* [12]; *Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* [25]; *Strategia de dezvoltare „Educația 2030”* [24]; *Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților* [19]; *Standardele de competență profesională a cadrelor manageriale din învățământul general* [21]; *Standardele de competență profesională a cadrelor didactice din învățământul general* [22] și *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul structurilor de asistență psihopedagogică* [20].

Monitorizarea cercetării și inovării în țara noastră, conform *Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova*, se realizează ierarhic și gradual astfel: *Statul*, în persoana *Autorităților Publice*, garantează funcționarea și dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării (art. 57); *Parlamentul* adoptă acte normative, aprobă cuantumurile distincte de finanțare și ratifică tratatele interstatuale privind cooperarea în domeniile cercetării și inovării (art. 58);

Guvernul aprobă Programul național, strategiile sectoriale și planurile de acțiune privind implementarea acestora și propune Parlamentului spre examinare acte normative referitoare la cercetare și inovare (art. 59); *Organul Central de Specialitate al Statului* asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării (art. 60), *Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare* implementează politica Statului cu referire la cercetare și inovare (art. 61), *Autoritățile Administrației Publice Locale* participă la elaborarea și la promovarea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării la nivel regional (art. 62) [12]. În acest sens, menționează V. Cojocaru (2010), „soluționarea problemelor manageriale pedagogice ale inovării necesită cercetarea esenței, structurii, clasificării și a particularităților desfășurării proceselor inovaționale în domeniul învățământului” [15, p. 12].

Încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, în context inter- și transdisciplinar, prezentarea succintă a rezultatelor cercetărilor anterioare.

În plan internațional, problema formării profesionale a cadrelor didactice pentru TIP a fost abordată de A. Huberman [17]; T. Wagner [29]; C. Birzea [8]; E. M. Rogers (2003) [34]; J. P. Bechard, P. Pelletier [31, p. 1-29]; F. Cros [32, p. 127-156]; И. Б. Авакян (2018) [35, p. 63-78]; В. А. Слостенин, Л. С. Подымова (1997) [37] etc.

În Republica Moldova, cercetarea TIP și a formării profesionale continue a cadrelor didactice se înscrie în aria de interes științific a cercetătorilor V. Cojocaru [14], [15]; A. Afanas [1]; V. Andrițchi [2]; D. Antoci, M. Boroșan [30, p. 53-62]; T. Șova, V. Rusov, L. Cotos [27]; Vl. Guțu [16]; M. Vladu [28]; R. Bezede [7, p. 125-141] etc.

Personalul didactic din învățământul general exprimă diverse reacții când se confruntă cu inovații majore la nivel organizațional care depind de trăsăturile de personalitate și de abilitățile managerilor de a concepe și derula eficient acest proces al schimbării. Din aceste considerente instituțiile de învățământ se confruntă cu diverse dificultăți în procesul de implementare a inovațiilor: *rezistența la schimbare, timp insuficient, gestionarea anevoioasă a resurselor financiare și TIC, pregătire profesională insuficientă, conducerea ineficientă, alegerea deficitară a momentului implementării și gestionarea comportamentului inadecvat*. Cadrele didactice participă la activități de formare profesională continuă, dar există, totodată, multiple lacune la nivelul practicilor existente.

Din cele expuse conchidem că importanța studierii problemei vizate rezultă din **contradicțiile** înregistrate între:

- a) provocările educației contemporane privind renovarea procesului de învățământ și condițiile organizaționale ale formării profesionale a cadrelor didactice;

- b) exigențele crescânde față de cadrele didactice înaintate de cerințele școlii moderne și resursele de motivație ale cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice;
- c) nevoia de formare a capacității de identificare, selectare și implementare a inovației pedagogice și insuficiența studierii procesualității acestei dimensiuni a culturii profesionale a cadrelor didactice;
- d) dezacordul între efortul depus de către cadrele didactice în implementarea inovațiilor și recompensa salarială demotivantă.

Soluțiile identificate în literatura de specialitate nu epuizează aria problemelor vizate. Din punctul nostru de vedere, în acest context se conturează **problema cercetării**: *Care sunt reperele teoretico-metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru realizarea transferului de inovații pedagogice în învățământul general?*

Obiectul cercetării: procesul de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul inovațiilor pedagogice.

Scopul cercetării: determinarea fundamentelor teoretice și metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice.

Obiectivele investigației:

1. Interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice* și a prevederilor normative internaționale și naționale referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice.
2. Configurarea factorilor determinanți ai transferului de inovații pedagogice, a experiențelor pedagogice și a principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice.
3. Conceptualizarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice* în termeni de criterii, indicatori, descriptori și valori.
4. Diagnosticarea nivelurilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice la cadrele didactice.
5. Elaborarea, implementarea și validarea experimentală a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.
6. Formularea concluziilor științifice și a recomandărilor referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice.

Ipoteza de cercetare: formarea continuă a cadrelor didactice pentru realizarea transferului de inovații pedagogice va fi eficientă, dacă: vor fi elaborate

reperele teoretico-metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru realizarea transferului de inovații pedagogice în învățământul general.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare selectate pentru realizarea cercetării: studiul bibliografic, modelarea teoretică, experimentul pedagogic, chestionarea, observația științifică, metode de prelucrare matematică a datelor experimentale.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării se conturează din: stabilirea reperelor conceptuale privind formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice din perspectiva prevederilor normative internaționale și naționale; interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații*; conceptualizarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; elaborarea *Grilei de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice* în baza criteriilor, indicatorilor, descriptorilor și a valorilor competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; elaborarea principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice valorificate în procesul aplicării experimentale a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

Rezultate obținute ce contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante în cercetare se referă la: interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice* și a prevederilor normative internaționale și naționale care implică formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice; *Modelul teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; *Grila de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; criteriile, indicatorii, descriptorii și valorile competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; principiile de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; *Programul de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

Semnificația teoretică a cercetării rezultă din: stabilirea prevederilor normative internaționale și naționale care implică formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice; interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice*; conceptualizarea

Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; elaborarea Grilei de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice (criterii, indicatori, descriptori și valori); elucidarea principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; descrierea factorilor determinanți ai transferului de inovații pedagogice; sinteza teoretică privind specificul formării continue a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice și formularea concluziilor științifice noi referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice.

Valoarea aplicativă a investigației constă în: identificarea și descrierea celor mai relevante experiențe pedagogice de formare a cadrelor didactice pentru transferul de inovații; conceperea instrumentelor de (auto)evaluare a nivelului de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice (chestionar, scală de evaluare); elaborarea, implementarea și validarea experimentală a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*, valorificarea în practica educațională din învățământul general a principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice, constatarea unei dinamicii pozitive în formarea competenței de transfer al inovațiilor pedagogice la cadrele didactice din învățământul general și formularea unor concluzii științifice și recomandări semnificative pentru managementul proceselor inovatoare în învățământul general din Republica Moldova.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în configurarea, fundamentarea teoretică și validarea în practica educațională a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice* pe un eșantion extins de subiecți experimentali, care a contribuit la: sensibilizarea personalului didactic față de inovațiile pedagogice în sensul interesului pentru implementarea acestora în practica educațională; proiectarea și transferul de inovații pedagogice; autoevaluarea prin valorificarea criteriilor, a indicatorilor și a descriptorilor CTIP de către cadrele didactice și promovarea orientării spre creație, originalitate și inovare în mediul elevilor. Impactul social al cercetării rezidă în crearea unei comunități pedagogice orientate spre cercetare și inovare a practicii educației cu efecte de dezvoltare la elevi a competențelor investigaționale și cu potențial real de renovare a procesului educațional în acord cu prevederile documentelor de politici în domeniul formării profesionale a cadrelor didactice.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin diseminarea acestora în cadrul manifestărilor științifice și științifico-metodice naționale și internaționale și validate experimental în 5 licee din Republica Moldova: Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din municipiul Bălți, Instituția Publică Liceul Teoretic

„Nicolae Gogol” din municipiul Bălți, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din municipiul Chișinău, Liceul Teoretic „Petre Țefănuță” din orașul Ialoveni, Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești.

Publicațiile la tema tezei: 15 lucrări științifice: 3 articole în reviste științifice de specialitate din Registrul Național al revistelor de profil incluse în Lista bazelor de date acceptate de către ANACEC, 12 articole în culegeri ale manifestărilor științifice internaționale și naționale.

Structura tezei: introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, surse bibliografice și anexe.

Concepte-cheie: formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea include o sinteză de idei științifice privind actualitatea și importanța temei de cercetare, descrierea situației din domeniul vizat și argumentarea problemei investigației; scopul și obiectivele cercetării, metodologia de cercetare, noutatea și originalitatea științifică, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a investigației, problema științifică soluționată în cercetare, implementarea și aprobarea rezultatelor cercetării, volumul și structura tezei.

Capitolul 1. „Repere teoretice privind formarea continuă a cadrelor didactice și transferul de inovații” descrie istoricul formării profesionale continue a cadrelor didactice.

Analiza etapizată a acestui concept permite evidențierea unor repere clare în ceea ce privește schimbările de perspectivă și funcțiile atribuite formării continue în procesul de profesionalizare a carierei didactice.

Tabelul 1. Evoluția formării continue la nivel internațional

Etapa	Perioada	Caracteristici-cheie	Forme
Etapa postbelică: formare centralizată și perfecționare formală	1950–1970	- Extinderea rețelelor de formare pentru a răspunde cererii masive de cadre didactice - Accent pe transmiterea metodologiilor standardizate - Formare planificată și livrată de autorități centrale	- Centre regionale de formare postuniversitară (ex: Franța, Germania, UK) - Cursuri „in-service” la nivel universitar (ex: SUA)
Etapa diversificării și descentralizării	1970–1990	- Adaptare la specificul național și instituțional - Apariția formelor alternative, locale, de formare - Creșterea implicării actorilor non-statali (universități, ONG-uri)	- Comunități de practică (Finlanda) - Mentorat pedagogic - Programe de dezvoltare profesională în școli (Canada)

Etapa	Perioada	Caracteristici-cheie	Forme
Etapa profesionalizării și recunoașterii academice	1990–2010	• Recunoașterea formării continue ca proces profesional validat • Legătură cu evaluarea și mobilitatea profesională • Introducerea portofoliului și a programelor de masterat	• Programe masterale dedicate cadrelor în activitate • Evaluarea competențelor și planuri de carieră • Parteneriate internaționale pentru mobilitate profesională
Etapa digitalizării și a autonomiei reflexive	2010–prezent	• Formare digitalizată, personalizată și continuă • Acces prin MOOC-uri, platforme, rețele profesionale • Accent pe leadership educațional, practici reflexive și învățare colaborativă • Politici bazate pe date și evidențe pedagogice	• MOOC-uri și platforme educaționale (Coursera, ed. X, School Education Gateway) • Comunități digitale, rețele de învățare profesională, coachingul, mentoratul

Tot în acest capitol sunt explicate semnificațiile definițiilor, teoriilor, modelelor, paradigmatelor și factorilor determinanți ai transferului de inovații pedagogice.

Transferul de inovații pedagogice este un proces holistic, aflat în continuă evoluție, în funcție de schimbările din societate. Cercetătorul Ph. Perrenoud propune schema clasică a transferului de inovații (Figura 1).

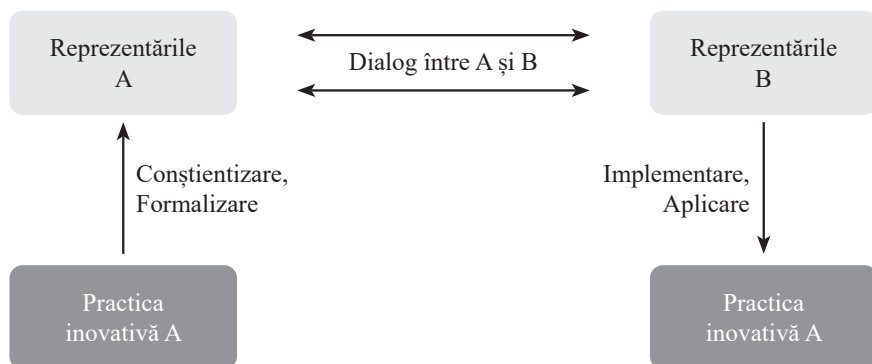

Figura 1. Schema „clasică” a transferului de inovații [33, p. 19-27]

Conținutul științific al capitolului include analiza prevederilor din actele normative internaționale (UE, Germania, Franța, Marea Britanie, Spania, Italia, Portugalia, România) și naționale care implică formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru TIP și dezvoltă un sistem de idei privind managementul TIP în învățământul general, bazate pe etape distincte.

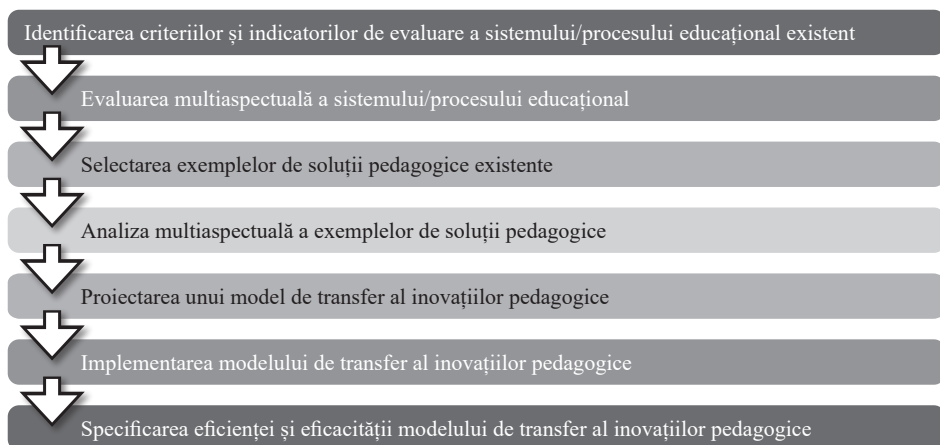

Figura 2. Algoritmul de realizare a transferului de inovații pedagogice
(după П. И. Пидкасистый și Н. А. Воробьева) [36]

Din cele expuse, deducem că succesul în transferul de inovații pedagogice depinde de mulți factori, începând cu motivația pedagogică, creativitatea profesorului, nivelul de dezvoltare a calităților personale și profesionale, și continuând cu influența culturii organizaționale, posibilele bariere instituționale.

Capitolul 2. „Metodologia formării profesionale continue pentru stimularea transferului de inovații pedagogice” prezintă experiențe pedagogice internaționale și naționale cu referire la formarea cadrelor didactice pentru TIP în context formal-nonformal și informal.

Tabelul 2. Formal-nonformal-informal în formarea profesională a cadrelor didactice pentru realizarea TIP

Activități de educație formală	Activități de educație nonformală	Activități de educație informală
Instituții de învățământ general, profesional tehnic și superior		Biblioteci științifice
Instituții sau organizații publice și private care oferă servicii de educație și programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate		Manifestări științifice, științifico-metodice
Întreprinderi sau organizații care oferă propriilor angajați programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate		Bloguri profesionale
-	Centre și laboratoare științifice	Voluntariat științific și/sau profesional
-	Instituții extrașcolare	Cercetări individuale
-	Instituții culturale	-
-	Asociații științifice și/sau educaționale	-
-	Organizații nonguvernamentale	-

Conținutul capitolului include descrierea elementelor originale ale cercetării.

Modelul teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice include următoarele valori structurate în trei componente: componenta atitudinală – motivația pentru implementarea inovațiilor pedagogice, disponibilitatea pentru transferul inovațiilor pedagogice, reziliența în procesul de transfer al inovațiilor pedagogice; componenta acțională – planificarea transferului de inovații pedagogice, monitorizarea implementării inovațiilor pedagogice, estimarea reflexivă a efectelor transferului de inovații pedagogice; componenta cognitivă – pregătirea științifico-metodică pentru inovarea educației.

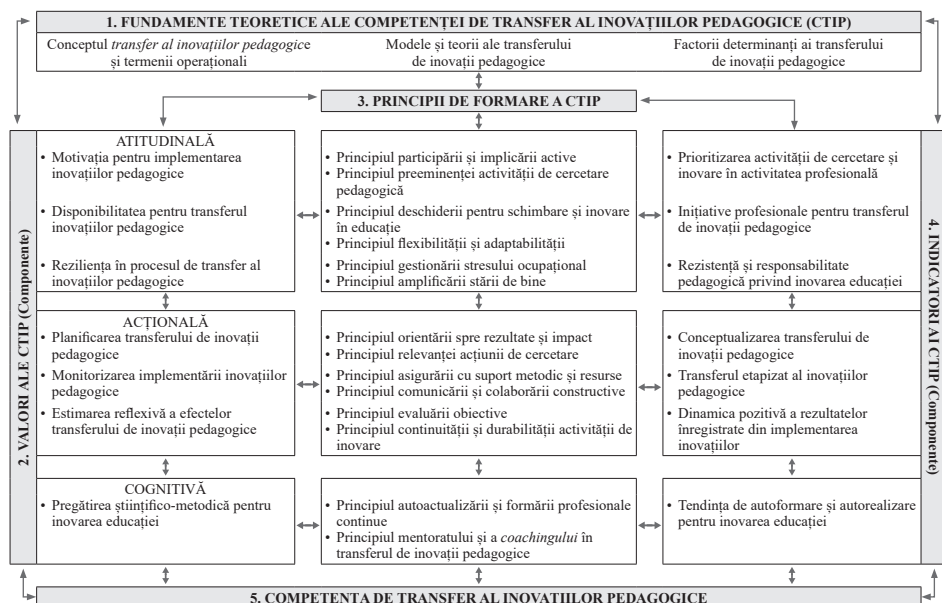

Figura 3. Modelul teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice

Reperete normative pentru elaborarea Modelului teoretic al CTIP sunt determinate de nivelurile de calificare bazate pe rezultatele învățării, deținute de cadrele didactice, conform CEC și CNC.

Reperete metodologice valorificate pentru elaborarea Modelului teoretic al CTIP se constituie pe baza teoriilor și conceptelor referitoare la inovații, transferul inovațional, profilul cadrului didactic inovator (calități, trăsături) promovate de cercetători notorii în domeniu.

Grila de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice propune un cadru evaluativ structurat pe trei componente majore – atitudinală, ac-

țională și cognitivă – fiecare detaliată prin criterii specifice, indicatori comportamentali, descriptori calitativi și valori exprimate în trăsături de personalitate profesională. Această abordare holistică permite identificarea nivelului real de motivație, disponibilitate, reziliență, planificare, monitorizare, estimare reflexivă și pregătire științifico-metodică pentru transferul de inovații pedagogice.

Principiile de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice au fost elucidate ca rezultat al analizei principiilor cercetătorilor din economie, psihopedagogie (spațiul anglofon, rus, românesc), inclusiv din Republica Moldova. Considerăm că formarea CTIP va fi eficientă, dacă se vor respecta următoarele principii: participarea și implicarea activă, preeminența activității de cercetare pedagogică, deschiderea pentru schimbare și inovare în educație, flexibilitatea și adaptabilitatea, gestionarea stresului ocupațional, amplificarea stării de bine, orientarea spre rezultate și impact, relevanța acțiunii de cercetare, asigurarea cu suport metodic și resurse, comunicarea și colaborarea constructivă, evaluarea obiectivă, continuitatea și durabilitatea activității de inovare, autoactualizarea și formarea profesională continuă, mentoratul și coachingul în transferul de inovații pedagogice.

Capitolul 3. „Cadrlul experimental al formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru transferul de inovații în învățământul general” prezintă date ce au rezultat din studiul experimental de constatare a nivelului de formare a CTIP la cadrele didactice din învățământul general.

Eșantionul experimental a fost unul reprezentativ, format din 244 subiecți (cadre didactice), împărțit în două grupuri independente, de dimensiuni egale: grupul experimental (GE) – 122 subiecți – și grupul de control (GC) – 122 subiecți.

Tabelul 3. Designul cercetării experimentale

Componente	Atitudinală			Acțională			Cognitivă
Variabilele cercetării	Motivația pentru implementarea inovațiilor pedagogice	Disponibilitatea pentru transferul inovațiilor pedagogice	Reziliența în procesul de transfer al inovațiilor pedagogice	Planificarea transferului de inovații pedagogice	Monitorizarea implementării inovațiilor pedagogice	Estimarea reflexivă a efectelor transferului de inovații pedagogice	Pregătirea științifico-metodică pentru inovarea educației
Eșantion	Total 244 subiecți, dintre care GE – 122 subiecți, GC – 122 subiecți						
Metodologia cercetării							
Etape experimentale	Perioada de realizare	Metode și instrumente de cercetare					
Constatare	Martie 2022	1) Sondaj de opinie a profesorilor privind barierele în procesul de TIP					

Componente	Atitudinală			Acțională			Cognitivă
Variabilele cercetării	Motivația pentru implementarea inovațiilor pedagogice	Disponibilitatea pentru transferul inovațiilor pedagogice	Reziliența în procesul de transfer al inovațiilor pedagogice	Planificarea transferului de inovații pedagogice	Monitorizarea implementării inovațiilor pedagogice	Estimarea reflexivă a efectelor transferului de inovații pedagogice	Pregătirea științifico-metodică pentru inovarea educației
Constatare	Octombrie 2022 – Februarie 2023		2) Chestionar de autoevaluare a nivelului de formare a CTIP 3) Metode și instrumente statistice: Testul t al lui Student; 4 teste standard (Kolmogorov–Smirnov, Kolmogorov–Smirnov (Lilliefors), Shapiro–Wilk și Anderson–Darling); Testul Levene, Testul Brown-Forsythe.				
Formare	Martie 2023 – Martie 2024		4) Set de 10 formulare pentru observarea procesului de formare a CTIP. 5) Program de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice.				
Control	Aprilie 2024 – Mai 2024		6) Scala de evaluare a nivelului de formare a CTIP 7) Metode și instrumente statistice: Testul t al lui Student; 4 teste standard (Kolmogorov–Smirnov, Kolmogorov–Smirnov (Lilliefors), Shapiro–Wilk și Anderson–Darling); Testul Levene, Testul Brown-Forsythe.				

La **etapa de constatare** a experimentului pedagogic am urmărit **scopul** de a determina nivelul de formare a CTIP. Analiza rezultatelor înregistrate de cadrele didactice din GE și din GC a evidențiat diferențe nesemnificative între grupurile de subiecți.

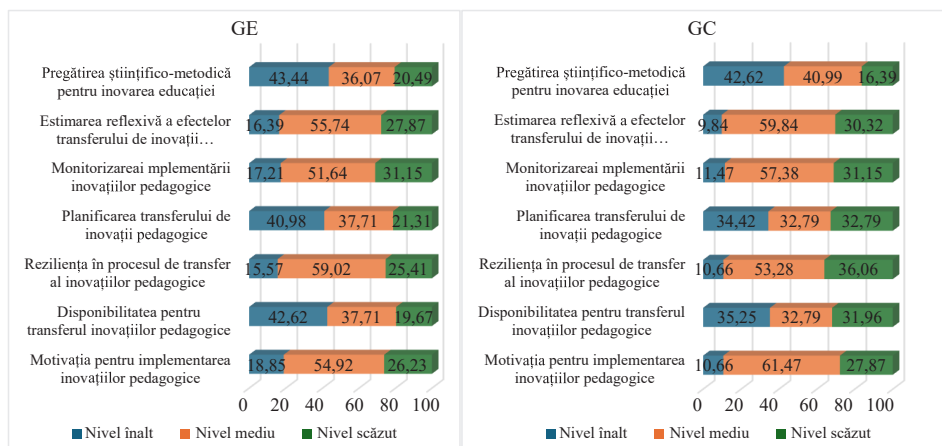

Figura 4. Niveluri de formare a valorilor CTIP (constatare, GE-GC)

În Figura 5 am generalizat datele și am prezentat nivelul de formare a CTIP.

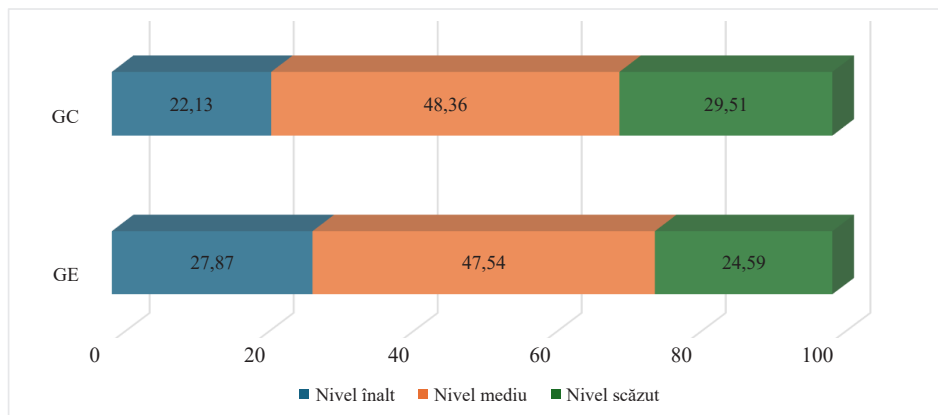

Figura 5. Nivelul de formare a CTIP la cadrele didactice (constatare, GE-GC)

Caracterizarea nivelului mediu de formare a CTIP a demonstrat un stil de viață profesională deschisă spre schimbare și acceptare a noutăților din domeniul educațional.

Rezultatele obținute la etapa de constatare a experimentului pedagogic au fost corelate cu fundamentele teoretico-metodologice ale cercetării, fiind stabilită necesitatea intervenției pedagogice, orientate spre formarea la cadrele didactice a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice, monitorizarea fiind soluția optimizării procesului respectiv în învățământul general.

La **etapa de formare** a experimentului pedagogic am avut drept scop elaborarea, implementarea și validarea experimentală a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

Reperete metodologice ale programului de formare au fost deduse din valorile competenței de transfer al inovațiilor pedagogice, promovate de documentele normativ-reglatorii internaționale, naționale și instituționale descrise în argumentele din introducerea la teză.

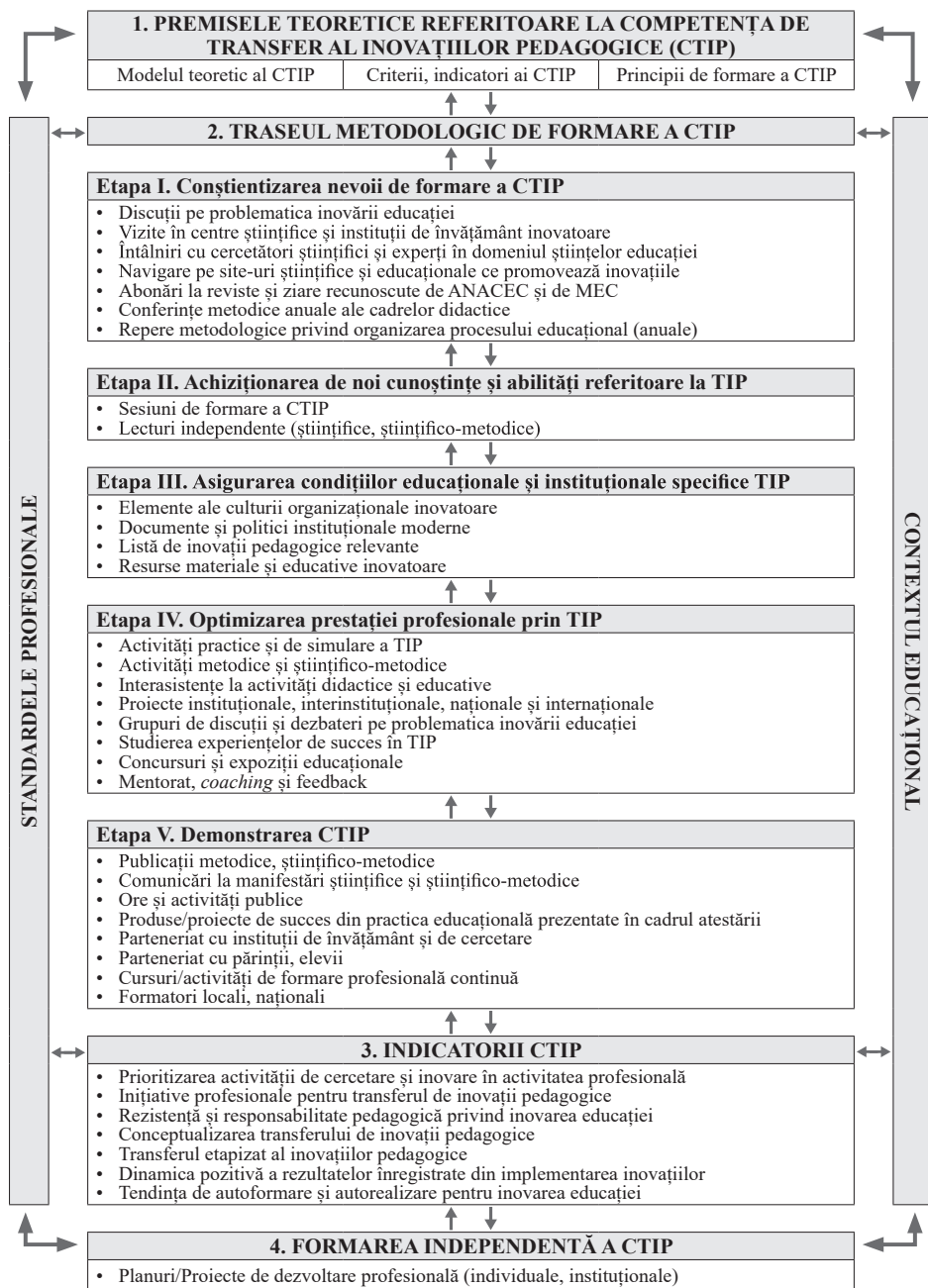

Figura 6. Program de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice

Tematica sesiunilor de formare a CTIP a fost elaborată prin corelare cu variabilele cercetării. Numărul total de ore și graficul desfășurării sesiunilor de formare a CTIP a fost coordonat cu managerii instituțiilor de învățământ implicate în experimentul pedagogic.

Tabelul 4. Tematica sesiunilor de formare a CTIP

Nr. d/o	Variabilele cercetării	Tematica sesiunilor de formare a CTIP	Nr. de ore	
			CD	SI
Componenta atitudinală			18	72
1.	Motivația pentru implementarea inovațiilor pedagogice	Factorii motivaționali ai transferului de inovații pedagogice	6	24
2.	Disponibilitatea pentru transferul inovațiilor pedagogice	Deschiderea profesională spre schimbarea și inovarea educației	6	24
3.	Reziliența în procesul de transfer al inovațiilor pedagogice	Echilibrul emoțional și orientarea pozitivă a cadrului didactic inovator	6	24
Componenta acțională			18	72
4.	Planificarea transferului de inovații pedagogice	Traseul inovației pedagogice	6	24
5.	Monitorizarea implementării inovațiilor pedagogice	Strategii de implementare a inovațiilor pedagogice	6	24
6.	Estimarea reflexivă a efectelor transferului de inovații pedagogice	Efectele transferului de inovații pedagogice	6	24
Componenta cognitivă			6	24
7.	Pregătirea științifico-metodică pentru inovarea educației	Autoactualizarea profesională pentru inovarea educației	6	24
TOTAL			42	168
			210	

La finele activităților formative, cadrele didactice implicate în experimentul pedagogic au elaborat *Planuri de dezvoltare profesională individuale*, care au avut drept scop îmbunătățirea continuă a competențelor pedagogice, adaptarea la noile tendințe din educație și integrarea inovațiilor în procesul educațional.

La **etapa de control** a experimentului pedagogic ne-am propus drept **scop** studiul comparat al nivelului de formare a CTIP ca rezultat al implementării *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

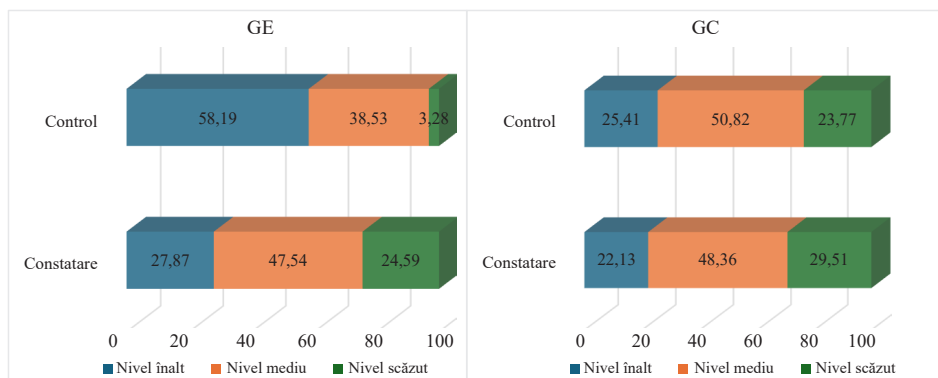

Figura 7. Rezultate comparate ale nivelurilor de formare a CTIP la cadrele didactice (constatare-control, GE-GC)

Diferența descriptivă între cele două etape indică o creștere a mediei scorurilor după intervenție (Tabelul 5). Pentru a evalua dacă această diferență este semnificativă din punct de vedere statistic, s-a aplicat testul t pentru eșantioane pereche.

Tabelul 5. Statistica descriptivă a grupului experimental (constatare și control)

Indicator	GE (constatare)	GE (control)
Media	2.03	2.55
Moda	2	3
Abaterea standard	0.73	0.56
Varianța	0.53	0.32
Coeфициent de asimetrie	-0.05	-0.76
Curtuoziitate	-1.08	-0.44

Dinamica pozitivă a datelor experimentale demonstrează eficiența *Programei de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Studiul teoretico-aplicativ, descris în teză, conține argumente privind gestionarea formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru TIP și permite constatări despre realizarea scopului și a obiectivelor investigației. Demersul științific proiectat, realizat și elucidat în cercetare, prezintă fundamentele teoretice și metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice din învățământul general pentru TIP, a căror determinare a constituit scopul cercetării.

2. Analiza și sinteza preceptelor teoretice ale managementului TIP a permis interpretarea științifică a *evoluției conceptelor operaționale ale cercetării (formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, competență de transfer al inovațiilor pedagogice, transfer de inovații)* (Capitolul 1, 1.1) și descrierea prevederilor normative internaționale și naționale referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice (Capitolul 1, 1.2) [5, p. 22-36]. Argumentele formulate confirmă importanța demersului științific de cercetare și justifică nevoia determinării fundamentelor teoretice și metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice din învățământul general pentru TIP și identificarea unui sistem de acțiuni coerente de natură pedagogică și managerială, orientate spre dezvoltarea CTIP, stimulând descoperirea unor noi dimensiuni de cercetare a formării profesionale continue a cadrelor didactice.
3. Ca rezultat al analizei cercetărilor din domeniu, au fost identificați și descriși *factorii determinanți ai transferului de inovații pedagogice* [4, p. 7-13]: *factorii exogeni de rezistență la inovație* (rezistența mediului înconjurător la schimbări, incompetența agenților externi, lipsa de încredere a profesorilor, legătura insuficientă dintre teorie și practică, baza științifică nesatisfăcătoare și conservatismul), *factorii endogeni de rezistență la inovație* (obiectivele confuze, lipsa unor recompense pentru inovatori, uniformitatea abordării, caracterul obligatoriu al învățământului, investițiile insuficiente pentru cercetare, problemele de măsurare a rezultatelor, lipsa unor modele, pasivitatea), *factorii restrictivi de rezistență la inovație* (structurarea personalului și a serviciilor, ierarhiile și deosebirile de statut, refuzul din dorința de menținere a echilibrului, refuzul motivat prin competența deja obținută, refuzul din conformism și ignoranță socială și refuzul din lipsa de informare) (Capitolul 1, 1.3).
4. Din perspectiva problematicei generate de formarea insuficientă a cadrelor didactice pentru TIP, prin analiza experiențelor pedagogice naționale și internaționale referitoare la formarea cadrelor didactice pentru TIP (Capitolul 2, 2.1), prin documentare teoretică și metodologică, investigația a condus la elaborarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*, a criteriilor, indicatorilor, descriptorilor, a valorilor CTIP (sintetizate în *Grila de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*) (Capitolul 2, 2.2) și a *principiilor de formare a CTIP* (Capitolul 2, 2.3) [6, p. 151-165].
5. Experimentul pedagogic, proiectat și realizat asupra unui eșantion reprezentativ de 244 subiecți (cadre didactice din învățământul general), distribuit în două grupuri independente, a generat concluzii științifice privind problematica formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru TIP: *conexiunea de-*

fectuoasă între comunitatea științifică și instituțiile de învățământ, ceea ce împiedică transferul inovațiilor pedagogice, adoptarea noilor tehnologii didactice de către profesori și generarea de locuri de muncă [3, p. 16-18]. Investigația a scos în evidență importanța colaborării între cadre didactice și manageriale, universitari și formatori, bazată pe idei inovative, profesionalism, deschiderea spre schimbare, angajamentul față de responsabilitățile profesionale și educaționale. În scopul cercetării, a fost elaborată și aplicată metodologia cercetării, care a facilitat diagnosticarea a trei niveluri de formare a CTIP (Capitolul 3, 3.1). Abordarea managerială a orientării inovatoare a activității pedagogice în condițiile actuale de dezvoltare a societății, culturii și educației este determinată de necesitatea formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru TIP prin renovarea proiectării și valorificarea inovativă a tehnologiilor educaționale în instituțiile de învățământ general, necesitând o amplificare a motivației profesorilor pentru aplicarea inovațiilor pedagogice.

6. Pentru etapa de formare a experimentului a fost elaborat, implementat și validat experimental *Programul de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice* [26, p. 59-68], fundamentat teoretic de *Modelul teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*, de *Grila de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice* și de *principiile de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*. Evaluarea comparată a datelor la etapa de control a experimentului pedagogic a permis concluzia privind confirmarea ipotezei cercetării, certificând eficiența activităților de formare profesională continuă a cadrelor didactice pentru TIP (Capitolul 3, 3.2, 3.3).
7. **Problema științifică soluționată în cercetare** constă în configurarea, fundamentarea teoretică și validarea în practica educației a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice* pe un eșantion extins de subiecți experimentali care a contribuit la: sensibilizarea personalului didactic față de inovațiile pedagogice în sensul interesului pentru implementarea acestora în practica educațională; proiectarea și transferul de inovații pedagogice; autoevaluarea prin valorificarea criteriilor, a indicatorilor și a descriptorilor CTIP de către cadrele didactice și promovarea orientării spre creație, originalitate și inovare în mediul elevilor. Impactul social al cercetării rezidă în crearea unei comunități pedagogice orientate spre cercetare și inovare a practicii educației, cu efecte de dezvoltare la elevi a competențelor investigaționale și potențial real de renovare a procesului educațional, în acord cu prevederile documentelor de politici în domeniul formării profesionale a cadrelor didactice.

RECOMANDĂRI:

- *Pentru cercetătorii în domeniu* – investigarea impactului politicilor naționale și internaționale asupra implementării „triumghiului cunoașterii” (educație-cercetare-inovare) în Republica Moldova.
- *Pentru conceptualorii de programe pentru formarea cadrelor didactice* – integrarea conținuturilor ce vizează formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru TIP în planurile de învățământ și în curriculumurile pentru cursurile de perfecționare; elaborarea programelor de calificare parțială/microcalificare (cu volum de 5 ECTS/10 ECTS) la problematica TIP, conform contextului postmodern în educație.
- *Pentru cadrele manageriale* – asigurarea suportului metodic și a resurselor necesare pentru TIP în practica educațională; crearea și menținerea unui mediu stimulativ și cooperant pentru dezvoltarea continuă a capitalului uman al școlii, în vederea promovării inovațiilor; identificarea și promovarea persoanelor capabile să genereze idei inovative; implementarea mecanismelor de monitorizare și evaluare obiectivă a TIP în instituția de învățământ; asigurarea continuității și durabilității activității de inovare și promovarea mentoratului și a coachingului în procesul de TIP.
- *Pentru cadrele didactice* – identificarea nevoilor de formare profesională continuă și coordonarea acestora cu managerul instituției de învățământ; gestionarea dezvoltării profesionale continue conform standardelor de competență profesională; implicarea activă în activități de inovare pedagogică în învățământ.

Deschideri spre noi cercetări științifice. Studiul generează o tematică relevantă pentru aprofundarea și extinderea managementului formării profesionale continue a cadrelor didactice pentru TIP:

- Studierea dimensiunii psihosociale a rezistenței cadrelor didactice la inovații;
- Aplicarea Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice în alte contexte naționale și în diverse sisteme educaționale;
- Stabilirea legăturilor între competența de transfer al inovațiilor și competențele digitale, de comunicare, de leadership educațional;
- Explorarea tehnologiilor digitale în dezvoltarea competenței de transfer al inovațiilor pedagogice la profesorii din învățământul general și superior;
- Modele organizaționale de stimulare a inovării în școală;
- Asigurarea durabilității și sustenabilității transferului de inovații în practica didactică;
- Strategii de personalizare a programelor de formare continuă în funcție de profilul axiologic inovativ al cadrelor didactice;
- Impactul colaborării interinstituționale (învățământ general și superior) pentru transferul eficient al inovațiilor pedagogice.

BIBLIOGRAFIE

În limba română

1. AFANAS, A. *Formarea profesională continuă a cadrelor didactice: repere conceptuale și metodologice. Monografie.* Chișinău: IȘE, 2021. 237 p. ISBN 978-9975-56-878-4.
2. ANDRIȚCHI, V. *Teoria și metodologia managementului resurselor umane în învățământ.* Chișinău: Print Caro, 2012. 288 p. ISBN 978-9975-56-054-2
3. **BALAN, A.** Aspecte de formare continuă la distanță a cadrelor didactice: bune practici în Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din Bălți. În: *Bune practici în educația incluzivă. Materialele Simpozionului interjudețean cu participare internațională*, Ediția a II-a, Comănești, România, 01 iulie 2021. Iași: Performantica, 2021. 112 p. pp. 16-18. ISBN 978-606-685-817-5
4. **BALAN, A.** Factorii determinanți ai transferului de inovații pedagogice. In: *Cercetarea și inovarea educației din perspectiva exigențelor actuale ale pieței muncii.* Culegerea Materialelor Conferinței științifico-practice cu participare internațională, Ediția I-a. Chișinău, UST, 30-31 octombrie 2021 [online]. Chișinău: Tipografia UST, 2021. Vol. 2. 156 p. pp. 7-13 [citat 17.05.2024]. ISBN 978-9975-76-370-7 (0,42 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/7-13_23.pdf
5. **BALAN, A.** Incursiune în evoluția conceptului inovație pedagogică. In: *Cultura cercetării pedagogice: provocări și tendințe contemporane.* Culegerea Materialelor Conferinței științifice internaționale [online]. Chișinău, UST, 05-06 iunie 2021. Chișinău: Tipografia UST, 2021. Vol. 4. 358 p. pp. 22-36 [citat 19.10.2022]. ISBN 978-9975-76-349-3 (0,4 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/22-35_3.pdf
6. **BALAN, A.** Principii de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice. În: *Acta et Commentationes, Sciences of Educations. Revista științifică*, [online]. 2023, Nr. 3(33), pp. 151-165 [citat 25.01.2024]. ISSN 1857-0623. E-ISSN 2587-3636 (1,06 c. a.) https://revistaust.upsc.md/index.php/acta_educatie/article/view/920/894 https://revistaust.upsc.md/index.php/acta_educatie/issue/view/48/50
7. BEZEDE, R. *Repere psihopedagogice ale leadershipului educațional. Teză de doctor în pedagogie* [online]. Chișinău, 2015. 213 p. [citat 12.03.2023]. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2015/22972/rima_bezede_thesis.pdf
8. BÎRZEA, C. (coord.) *Formarea continua a cadrelor didactice în Uniunea Europeană și în statele AELS/SEE.* București: Editura Alternative, 1997. 293 p. ISBN 973-9216-17-X

9. BOROZAN, M. Contextul pedagogic al transferului inovațional din perspectiva exigențelor pieței muncii. In: *Cercetarea și inovarea educației din perspectiva exigențelor actuale ale pieței muncii*, 30-31 octombrie 2021, Chișinău. Chișinău: Tipografia UST, 2021, Ediția 1, vol.1, pp. 17-25. ISBN 978-9975-76-369-1
10. *Cadrul European al Calificărilor: sprijinirea învățării, a muncii și a mobilității transfrontaliere* [online]. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2019. 32 p. [citată 23.04.2024]. ISBN 978-92-76-02776-8. Disponibil: <https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/EQF%20Brochure-RO.pdf>
11. *Către o Europă durabilă până în 2030. Document de reflecție a Comisiei Europene* [online]. Brussels, 2019. 132 p. [citată 27.04.2022]. Disponibil: https://commission.europa.eu/system/files/2019-02/rp_sustainable_europe_ro_v2_web.pdf
12. *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova* [online]. COD Nr. 259 din 15.07.2004. Modificat 13.06.2025. [citată 11.08.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110232&lang=ro
13. *Codul Educației al Republicii Moldova* [online]. COD nr. 152 din 17.07.2014. Modificat 18.07.2025 [citată 11.08.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149703&lang=ro#
14. COJOCARU, V. *Teoria și metodologia transferului inovațional în învățământul superior*. Chișinău: Pontos, 2010. 244 p. ISBN 978-9975-51-136-0.
15. COJOCARU, V. *Teoria și metodologia transferului inovațional în învățământul superior. Teza de doctor habilitat în pedagogie*. Chișinău, 2010. 274 p.
16. GUȚU, V. Profesorul în contextul postmodernității: competențe și funcții. In: *Cadrul didactic – promotor al politicilor educaționale*, Ed. 1, 11-12 octombrie 2019, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Institutul de Științe ale Educației, 2019, pp. 304-309. ISBN 978-9975-48-156-4
17. HUBERMAN, A. *Cum se produc schimbările în educație: contribuție la studiul inovației*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978. 108 p.
18. *Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023* [online]. Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.381/2019 [citată 08.08.2021] Disponibil: <https://ancd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Program%20national%20cercetare%20inovare.pdf>
19. *Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților* [online]. Aprobat prin HG nr.193 din 24-03-2017. Modificat HG nr. 222 din 26.03.24, MO141-143/09.04.24 art.309; în vigoare 09.05.24. [citată 05.06.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142715&lang=ro#
20. *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică*

- [online]. Aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1091 din 07.10.2020. Modificat Ordin MEC nr. 1335 din 30.09.2024. [citat 05.06.2025]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/modificare_regulament_atestare_cadre_didactice.pdf
21. *Standarde de competență profesională ale cadrelor manageriale din învățământul general* [online]. Aprobate la ședința Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 10 din 22 iunie 2016; prin Ordinul ministrului educației nr. 623 din 28 iunie 2016 [citat 23.04.2024]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_manageriale.pdf
 22. *Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general* [online]. Aprobate la ședința Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 10 din 22 iunie 2016; prin Ordinul ministrului educației nr. 623 din 28 iunie 2016 [citat 23.04.2024]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf
 23. *Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020* [online]. Aprobată prin HG Nr. 920 din 07.11.2014 [citat 23.04.2024]. Disponibil: https://ancd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/strategie.rom_.pdf
 24. *Strategia de dezvoltare „Educația 2030”* [online]. Aprobată prin HG Nr. 114 din 07.03.2023 [citat 23.04.2024]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro
 25. *Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* [online]. Legea Nr. 315 din 17.11.2022 [citat 23.04.2024]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro
 26. ȘOVA, T.; BALAN, A. Specificul pregătirii științifico-metodice a cadrelor didactice pentru implementarea inovațiilor pedagogice. În: *Cercetarea pedagogică: Exigențe contemporane și perspective de dezvoltare. Materialele Conferinței științifice internaționale. Chișinău, UPSC, 3-4 noiembrie 2023* [online]. Chișinău: CEP UPSC, 2023. 469 p. pp. 59-68. ISBN 978-9975-46-867-1 (PDF) [citat 19.02.2025]. Disponibil: <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/6089/Conf-03-04-11-2023-p59-67.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 27. ȘOVA, T.; RUSOV, V.; COTOS, L. *Managementul inovațiilor în educație. Ghid pentru cadrele manageriale și didactice*. Bălți: Tipografia din Bălți, 2019. 100 p. ISBN 978-9975-3369-6-3
 28. VLADU, M. *Formarea competențelor decizionale în implementarea inovațiilor ale managerilor din învățământul preuniversitar. Teză de doctor în pedagogie*. Chișinău, 2013. 181 p.
 29. WAGNER, T. *Formarea inovatorilor. Cum crești tineri care vor schimba lumea de mâine*. București: Trei, 2014, 350 p. ISBN 978-606-719-144-8

În limba engleză, franceză

30. ANTOCI, D., BOROZAN, M. The relevance of actional pedagogical research in innovation of education. In: «*Передові технології реалізації освітніх ініціатив*», Збірник наукових праць, VII Міжнародна науково-методична конференція 7.02.2024, Переяслав, Україна. Переяслав: Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2024. pp. 53-62. ISBN 978-617-7895-03-1
31. BECHARD, J. P., PELLETIER, P. Comprendre les innovations pédagogiques en milieu universitaire: une exploration en sciences de la gestion. In: *Cahier de recherche Observatoire des innovations pédagogiques en gestion* [online]. 2000, Nr. 2000-002, Septembre. ISSN: 1495-9305 pp. 1-29 [cit. 05.08.2021]. Disponibil: http://neumann.hec.ca/oipg/fichiers/2000002_Comprendre_les_innovations_pedagogiques....pdf
32. CROS, F. L'innovation en éducation et en formation. In: *Revue française de pédagogie* [online]. Année 1997, nr. 118, pp. 127-156. [cit. 06.08.2021]. Disponibil: https://www.persee.fr/doc/rfp_0556-7807_1997_num_118_1_1181
33. PERRENOUD, Ph. L'innovation toujours recommencée... ou peut-on apprendre de l'expérience des autres? In: *Ministère de l'Éducation nationale, de la recherche et de la technologie, Transfert de l'innovation* [online]. Paris, 1999, pp. 19-27. [cit. 01.09.2021] Disponibil: http://www.unige.ch/fapse/SSE/teachers/perrenoud/php_main/php_1999/1999_09.html
34. ROGERS, E. M. *Diffusion of innovations* (5th ed.). New York, NY: Free Press, 2003. 576 p. ISBN 978-0743-222-09-9

În limba rusă

35. АВАКЯН, И. Б. Оценка готовности преподавателя высшей школы к применению инновационных технологий. В: *Научный журнал „Вестник Пермского университета”. Философия. Психология. Социология* [online]. 2018. Вып. 1. с. 63-78. DOI: 10.17072/2078-7898/2018-1-63-78. [cit. 21.09.2023]. ISSN 2078-7898. Disponibil: <https://publications.hse.ru/pubs/share/direct/222436833.pdf>
36. ПИДКАСИСТЫЙ, П. И.; ВОРОБЬЕВА Н. А. *Подготовка студентов к творческой педагогической деятельности: учебно-методическое пособие*. Москва: Педагогическое общество России, 2007. 192 с. ISBN 978-5-93134-368-6
37. СЛАСТЕНИН, В. А., ПОДЫМОВА, Л. С. *Педагогика: инновационная деятельность*. Москва: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. 224 с. ISBN 5-89317-048-2

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice

*în reviste din Registrul Național al revistelor de profil,
cu indicarea categoriei*

1. **BALAN, A.** Determinante motivaționale în implementarea inovațiilor pedagogice. În: *Univers Pedagogic. Revistă Științifică de Pedagogie și Psihologie*, 2023, Nr. 2 (78), pp. 34-40. ISSN 1811-5470 (0,57 c. a.). Disponibil: https://up.upsc.md/wp-content/uploads/2023/08/Aurelia-Balan-Revista-nr-2_78-2023.pdf
2. **BALAN, A.** Reziliența profesorilor în procesul de transfer al inovațiilor pedagogice. În: *Didactica Pro. Revista de Teorie și Practică Educațională*, 2023, Nr. 5-6 (141-142), pp. 15-20. ISSN 1810-6455 (0,7 c. a.) Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Didactica%20Pro_141-142.pdf
3. **BALAN, A.** Principii de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice. În: *Acta et Commentationes, Sciences of Educations. Revista științifică*, 2023, Nr. 3(33), pp. 151-165. ISSN 1857-0623. E-ISSN 2587-3636 (1,06 c. a.). Disponibil: https://revistaust.upsc.md/index.php/acta_educatie/article/view/920/894 https://revistaust.upsc.md/index.php/acta_educatie/issue/view/48/50

Articole în culegeri științifice

în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. **BALAN, A.; ȘOVA, T.** Strategii de management al transferului de inovații pedagogice în școală/ Management strategies for the transfer of pedagogical innovations in schools. In: *Materialele Conferinței Internaționale „Particularități ale educației artistice în sistemele formal, informal și nonformal=Particularities of artistic education in formal, non-formal and informal systems”, 14-16 noiembrie 2024, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, România. Coord. E-M Pașca, E. C. Antoci. Iași: Ars Longa, 2025. 261 p. pp. 177-192. ISBN 978-973-148-469-3.*
2. **BALAN, A.; ȘOVA, T.** Configurări teoretice ale specificului formării cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice. In: *Studii românești în context modern: identitate și continuitate. Facultatea de Filosofie la 70 de ani: tradiție și inovație în educație și cercetare. Lucrări științifice*. Novi Sad: Facultatea de Filozofie, Universitatea din Novi Sad, 2024. 267 p. pp. 86-104. ISBN 978-86-6065-900-4. Disponibil: <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-inuitate.900-4>

în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1. **BALAN, A.** Probleme actuale ale formării continue a cadrelor didactice în contextul transferului de inovații pedagogice. In: *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare. Materialele Conferinței științifice internaționale, Ediția a V-a, Bălți, USARB, 25-26 aprilie 2024. Bălți: Tipografia din Bălți SRL, 2024, 368 p., pp. 123-128. ISBN 978-9975-50-336-5 (PDF) (0,48 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/ru/vizualizare_articol/217402/cerif*
2. **BALAN, A.; ȘOVA, T.** Strategii de monitorizare a transferului de inovații pedagogice în instituțiile de învățământ general. În: *Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, Ed. a 7-a, Bălți, USARB, 07 decembrie 2023. Bălți: US „Alecu Russo”, 2024. 399 p. pp. 352-359. ISBN 978-9975-50-321-1 (PDF). Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/6485/balan_strategii.pdf?sequence=1&isAllowed=y*
3. **ȘOVA, T.; BALAN, A.** Specificul pregătirii științifico-metodice a cadrelor didactice pentru implementarea inovațiilor pedagogice. În: *Cercetarea pedagogică: Exigențe contemporane și perspective de dezvoltare. Materialele Conferinței științifice internaționale. Chișinău, UPSC, 3-4 noiembrie 2023. Chișinău: CEP UPSC, 2023. 469 p. pp. 59-68. ISBN 978-9975-46-867-1 (PDF). Disponibil: <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/6089/Conf-03-04-11-2023-p59-67.pdf?sequence=1&isAllowed=y>*
4. **BALAN, A.** Tehnici manageriale de facilitare a transferului de inovații în instituția de învățământ. In: *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare. Materialele Conferinței științifice internaționale, Ediția a IV-a, Bălți, USARB, 27-28 octombrie 2022. Bălți: Tipografia din Bălți SRL, 2022, 538 p., pp. 25-32. ISBN 978-9975-161-32-9 (0,58 c. a.). Disponibil: <http://riora.usarb.md:8180/server/api/core/bitstreams/30f04172-bd24-4c36-8d98-01f7c41f9a03/content>*
5. **BALAN, A.** Transferul de inovații pedagogice – imperativ al timpului. In: *Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, Ed. a 6-a, Bălți, USARB, 03 decembrie 2021. Bălți: Tipografia din Bălți SRL, 2021, 460 p., pp. 27-38. ISBN 978-9975-161-01-5 (1 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Culegerea%2Bmat_Conf_Educatia%2Bincluziva%2C%2BT.%2B%C8%98ova%2C%2B03_12_2021.pdf*
6. **BALAN, A.** Factorii determinanți ai transferului de inovații pedagogice. In: *Cercetarea și inovarea educației din perspectiva exigențelor actuale*

ale pieței muncii. Culegerea Materialelor Conferinței științifico-practice cu participare internațională, Ediția I-a. Chișinău, UST, 30-31 octombrie 2021. Chișinău: Tipografia UST, 2021. Vol. 2. 156 p. pp. 7-13. ISBN 978-9975-76-370-7 (0,42 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/7-13_23.pdf

7. **BALAN, A.** Incursiune în evoluția conceptului inovație pedagogică. In: *Cultura cercetării pedagogice: provocări și tendințe contemporane*. Culegerea Materialelor Conferinței științifice internaționale. Chișinău, UST, 05-06 iunie 2021. Chișinău: Tipografia UST, 2021. Vol. 4. 358 p. pp. 22-36. ISBN 978-9975-76-349-3 (0,4 c. a.). Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/22-35_3.pdf

în alte culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

1. **BALAN, A.; ȘOVA, T.** Barriers to the transfer of pedagogical innovations. In: *New research directions in pedagogy*. Editori Katarzyna Jagielska, Joanna M. Łukasik, Norbert G. Pikula. Cracovia: Editura Universității „Comisia Educației Naționale” din Cracovia, Polonia, 2023. 150 p. pp. 32-47. ISSN 24507865, ISBN 978-83-8084-985-3, e-ISBN 978-83-8084-986-0. Disponibil: http://www.wydawnictwoup.pl/1041/New-research-directions-in-pedagogy.html?fbclid=IwAR3FLuN7OuFRAQ-xUEKuy8SvUmdyollHu2Tn-g4xwd_26RAO8_N0HzuufXpI

Teze în culegeri științifice

în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. **BALAN, A.** Aspecte de formare continuă la distanță a cadrelor didactice: bune practici în Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din Bălți. În: *Bune practici în educația incluzivă. Materialele Simpozionului interjudețean cu participare internațională*, Ediția a II-a, Comănești, România, 01 iulie 2021. Iași: Performantica, 2021. 112 p. pp. 16-18. ISBN 978-606-685-817-5
2. **БАЛАН, А.** Актуальные проблемы подготовки педагогов к инновационной деятельности. In: *Educational, Cultural and Artistic Practices in the Context of Ukraine's Integration into the International Scientific and Innovative Space*: Book of Abstracts of the II International scientific and practical conference of students and young researchers. Zaporizhzhia, May 13-14, 2021. Zaporizhzhia: Publishing House of Khortytsia National Academy, 2021. Vol. 1. 348 p pp. 20-22. ISBN 978-966-8157-95-0 (0,23 c. a.)

ADNOTARE

BALAN Aurelia

„Formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice”

Structura tezei include: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 250 de surse, adnotare (română, engleză), concepte-cheie în limbile română și engleză, lista abrevierilor, 144 pagini de text de bază, 38 de tabele, 29 figuri, 15 anexe.

Publicații la tema tezei: 15 lucrări științifice: 3 articole în reviste științifice de specialitate din Registrul Național al revistelor de profil incluse în Lista bazelor de date acceptate de către ANACEC, 12 articole în culegeri ale manifestărilor științifice internaționale și naționale.

Concepte-cheie: formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice.

Domeniul de studiu: Teoria generală a educației.

Scopul cercetării: determinarea fundamentelor teoretice și metodologice ale formării profesionale continue a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice.

Obiectivele investigației: interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice* și a prevederilor normative internaționale și naționale referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice; configurarea factorilor determinanți ai transferului de inovații pedagogice, a experiențelor pedagogice și a principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; conceptualizarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice* în termeni de criterii, indicatori, descriptori și valori; diagnosticarea nivelurilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice la cadrele didactice; elaborarea, implementarea și validarea experimentală a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*; formularea concluziilor științifice și a recomandărilor referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării se conturează din: stabilirea reperelor conceptuale privind formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru TIP din perspectiva prevederilor normative internaționale și naționale; interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării: *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice*; conceptualizarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; elaborarea *Grilei de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice în baza criteriilor, indicatorilor, descriptorilor și valorilor* competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; elaborarea principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice valorificate în procesul aplicării experimentale a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

Rezultate obținute ce contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante în cercetare se referă la: interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării – *formare profesională continuă, cadre didactice, inovație, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice, competență de transfer al inovațiilor pedagogice* și a prevederilor normative internaționale și naționale care implică formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice; *Modelul teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; *Grila de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; criteriile, indicatorii, descriptorii și valorile competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; principiile de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice; *Programul de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*.

Semnificația teoretică a cercetării rezultă din: stabilirea prevederilor normative internaționale și naționale care implică formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice; interpretarea științifică a evoluției conceptelor operaționale ale cercetării – *formare profesională continuă, cadru didactic, inovație pedagogică, transfer de inovații pedagogice*; conceptualizarea *Modelului teoretic al competenței de transfer al inovațiilor pedagogice*; elaborarea *Grilei de evaluare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice* (criterii, indicatori, descriptori și valori); elucidarea principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice, descrierea factorilor determinanți ai transferului de inovații pedagogice; sinteza teoretică privind specificul formării continue a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice și formularea concluziilor științifice noi referitoare la formarea profesională continuă a cadrelor didactice pentru transferul de inovații pedagogice.

Valoarea aplicativă a investigației constă în: identificarea și descrierea celor mai relevante experiențe pedagogice de formare a cadrelor didactice pentru transferul de inovații; conceperea instrumentelor de (auto)evaluare a nivelului de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice (chestionar, scală de evaluare); elaborarea, implementarea și validarea experimentală a *Programului de formare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul general pentru transferul de inovații pedagogice*, valorificarea în practica educațională din învățământul general a principiilor de formare a competenței de transfer al inovațiilor pedagogice, constatarea unei dinamicii pozitive în formarea competenței de transfer al inovațiilor pedagogice la cadrele didactice din învățământul general și formularea unor concluzii științifice și recomandări semnificative pentru managementul proceselor inovative în învățământul general din Republica Moldova.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin diseminarea acestora în cadrul manifestărilor științifice și științifico-metodice naționale și internaționale și validate experimental în 5 licee din Republica Moldova: Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din municipiul Bălți, Instituția Publică Liceul Teoretic „Nicolae Gogol” din municipiul Bălți, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din municipiul Chișinău, Liceul Teoretic „Petre Țefănuță” din orașul Ialoveni, Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești.

ANNOTATION

BALAN Aurelia

“Continuing Professional Training of Teaching Staff to Ensure Transfer of Pedagogical Innovations”

The structure of the thesis includes: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 250 sources, annotation (Romanian, English), key concepts in Romanian and English, list of abbreviations, 144 pages of basic text, 38 tables, 29 figures, 15 annexes.

Publications on the topic of the thesis: 15 scientific papers: 3 articles in specialized scientific journals from the National Register of specialized journals included in the List of databases accepted by ANACEC, 12 articles in collections of international and national scientific events.

Key concepts: continuing professional training, teachers, innovation, pedagogical innovation, pedagogical innovations transfer, pedagogical innovations transfer competence.

Field of study: General Theory of Education.

Research purpose: determining the theoretical and methodological foundations of continuing professional training of general education teachers to ensure the transfer of pedagogical innovations.

Objectives of the investigation: scientific interpretation of the evolution of operational concepts of research: *continuing professional training, teaching staff, innovation, pedagogical innovation, transfer of pedagogical innovations, competence of transfer of pedagogical innovations* and international and national normative provisions relating to the continuing professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations; configuring the determinants of the transfer of pedagogical innovations, the pedagogical experiences and the principles for training the competence of transferring pedagogical innovations; conceptualizing of the *Theoretical Model of Pedagogical Innovations Transfer Competence* in terms of criteria, indicators, descriptors and values; diagnosing the levels of training in the transfer of pedagogical innovations to teachers; developing, implementing and experimentally validating the *Program for continuing professional training of teachers in general education to ensure pedagogical innovations transfer*; formulating scientific conclusions and recommendations regarding the continuous professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations.

The novelty and scientific originality of the research is outlined by: establishing conceptual benchmarks regarding the continuous professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations from the perspective of international and national normative provisions; scientific interpretation of the evolution of operational concepts of research: *continuing professional training, teaching staff, innovation, pedagogical innovation, innovations transfer*; conceptualization of the *Theoretical Model of Pedagogical Innovations Transfer Competence*; development of the *Evaluation Grid of pedagogical innovations transfer competence* based on the criteria, indicators, descriptors and values of the competence for the transfer of pedagogical innovations; developing the principles of training the competence for the transfer of pedagogical innovations, turning to advantage the process of experimental application of the *Program for continuing professional training of teachers in general education to ensure pedagogical innovations transfer*.

Research results that contribute to solving an important scientific problem in the field: the scientific interpretation of the evolution of the operational concepts of research: *continuing professional training, teaching staff, innovation, pedagogical innovation, pedagogical innovations transfer, pedagogical innovations transfer competence* and international and national normative provisions involving the continuing professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations; *Theoretical Model of Pedagogical Innovations Transfer Competence*; *Evaluation Grid of pedagogical innovations transfer competence*; criteria, indicators, descriptors and values of the competence for the transfer of pedagogical innovations; principles for the formation of the competence for the transfer of pedagogical innovations; *Program for the continuing professional training of teachers in general education to ensure pedagogical innovations transfer*.

The theoretical significance of the research results from: establishing international and national normative provisions that involve the continuing professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations; scientific interpretation of the evolution of operational concepts of research: *continuing professional training, teaching staff, innovation, pedagogical innovation, pedagogical innovations transfer, pedagogical innovations transfer competence* and international and national normative provisions involving the continuing professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations; conceptualization of the *Theoretical Model of Pedagogical Innovations Transfer Competence*; development of the *Evaluation Grid of pedagogical innovations transfer competence* (criteria, indicators, descriptors and values) elucidating the principles for the formation of the competence for the transfer of pedagogical innovations; description of the determining factors of the transfer of pedagogical innovations; theoretical synthesis regarding the specifics of continuous training of teachers for the transfer of pedagogical innovations and formulation of new scientific conclusions regarding the continuous professional training of teachers for the transfer of pedagogical innovations.

The applicative value of the research consists in identifying and describing the most relevant pedagogical experiences in training teachers for the transfer of innovations; designing tools for (self-)assessment of the level of *Pedagogical Innovations Transfer Competence* (questionnaire, rating scale); developing, implementing and experimentally validating the *Program for continuing professional training of teachers in general education to ensure pedagogical innovations transfer*, turning to advantage the principles of training the competence for the transfer of pedagogical innovations in educational practice in general education, finding a positive dynamic in the training of the competence for the transfer of pedagogical innovations among teachers in general education and formulating significant scientific conclusions and recommendations for the management of innovation processes in general education of the Republic of Moldova.

The implementation of scientific results has been carried out by disseminating them within the framework of national and international scientific and scientific and methodological events and experimentally validated in 5 high schools in the Republic of Moldova: *Lucian Blaga* Theoretical Lyceum from Bălți, *Public Institution Nicolae Gogol* Theoretical Lyceum from Bălți, *Vasile Alecsandri* Theoretical Lyceum from Chișinău, *Petre Ștefănuță* Theoretical Lyceum from Ialoveni, *Public Institution Mihai Eminescu* Theoretical Lyceum from Fălești.

BALAN Aurelia

**FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ A CADRELOR
DIDACTICE PENTRU TRANSFERUL DE INOVAȚII PEDAGOGICE**

Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

Chișinău, 2025

Aprobat spre tipar 12.09.2025	Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Hârtie offset. Tipar offset	Tiraj: 30 ex.
Coli de tipar: 2.0	

Tipografia UPSC, str. I. Creangă, 1
Chișinău, MD-2069